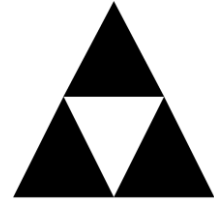

Det Kongelige Barne-, Likestillings- og
Inkluderingsdepartement
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

**Norske
Inkassobyråers
Forening**

Thor Dahlsgt. 1 A
Postboks 311, 3201 Sandefjord
Tlf.: 33 46 95 60 . Fax: 33 46 93 13
Mobil: 907 43 530
E-Mail: post@inkasso.no
Bankgiro: 2490.45.31525
Org.nr.: 971 317 612
www.inkasso.no

Sandefjord, 16.03.2012
TAA/-

**HØRINGSUTTALELSE – FORSLAG TIL ENDRINGER I GJELDSORDNINGSLOVEN MV.
Deres ref.: 291104560-/EROFJS**

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsnotat av 5. desember 2011 med tilhørende vedlegg.

Norske Inkassobyråers Forening (heretter kalt NIF) har følgende kommentarer til høringsnotatet: Hovedpunktene i uttalelsen er:

1. NIF støtter *ikke* forslaget til gjeldsforhandling for personer bosatt utenfor Norge.
2. NIF stiller seg positive til en fellesnordisk anerkjennelse av gjeldsordninger. NIF mener dette kan gjennomføres selv om forslaget om at gjeldsordningsloven bør åpne for søknader om gjeldsordning fra utenlandsboende ikke blir gjennomført.
3. NIF stiller seg positive til forslaget til samlokalisering av behandlingen av gjeldsordningssaker, men vi har kommentarer til omfanget. Vi mener at en viss samlokalisering vil øke rettsikkerheten, minske saksbehandlingstiden og heve kompetansenivået på dette fagfeltet i politietaten.
4. NIF støtter forslaget om en revurdering av livsoppholdssatsene, men mener at arbeidsgruppen i for liten grad har tatt hensyn til forskjellene i de økonomiske konsekvensene ved utleggstrekk og gjeldsordning.

Kommentarer til Kapittel 4 – “Gjeldsforhandling for personer bosatt utenfor Norge”

Allerede i vår høringsuttalelse av 01.11.08 gav NIF klart uttrykk for at vi ikke støtter forslaget om å la utenlandsboende personer, enten det er norske statsborgere eller personer med *tilstrekkelig tilknytning* til Norge, få mulighet til å søke offentlig gjeldsordning i Norge. Vårt standpunkt har ikke endret seg.

NIF stiller for det første spørsmålstegn ved hvor stort behovet for denne åpningen i loven egentlig er. Vi kan ikke se at problemstillingen er dokumentert utover at det henvises til antall inkassosaker

Medlem av

Federation of European National Collection Associations

Lindorff International har til inndrivelse i utlandet. Departementet sier ingenting om behovet eller hvor mange som ville kommet inn under loven dersom de var bosatt i Norge, og berører i liten grad omfanget av gjeldsproblemet for utenlandsboende. Uttalelsene er i stor grad bygget på antagelser. I fotnotene skriver Departementet at *“bare for Spanias del er det anslått at ca. 10 prosent av alle nordmenn bosatt der har utleggstrekk i sine trygdeytelser, noe som betyr at denne gruppen er vesentlig overrepresentert i forhold til normalbefolkningen når det gjelder gjeldsproblemer. Nordmenn bosatt i Spania hadde i 2008 en samlet inkassogjeld på ca. kr 300 millioner, mens tilsvarende tall for nordmenn som bor i Sverige var ca. 750 millioner kroner”*. Det er ikke gitt at denne gruppen skyldnere også har et *alvorlig gjeldsproblem*, jf. gjeldsordningsloven § 1-1.

4.3.4 ”Skyldnerens eiendeler” og 4.3.9 ”Søkerens inntekter

NIF er svært kritiske til de manglende kontrollmulighetene som både namsmannen og kreditorene får ved en etablering av gjeldsordning for personer bosatt i utlandet. Mulighetene for å innhente uttømmende opplysninger for skyldnere boende i utlandet er svært dårlige, særlig utenfor Norden. Departementet skriver vedrørende eiendeler at *“disse problemene kan tenkes motvirket ved at utenlandsboende søkere må fremlegge en bevitnet attest fra relevante eiendomsregistre mv”*. Dessverre ser vi at graden av og faren for svindel, dokumentforfalskning og korrupsjon er til stede i svært mange land. Svarte inntekter er utbredt i mange land også i Europa, og kontrollmulighetene er dårligere enn om skyldner er bosatt i Norge eller de nordiske landene.

4.3.5 ”Namsmannens myndighetsutøvelse”

Med manglende kontrollmuligheter og lite kunnskap om enkelte lands interne rettighetsregistre/registreringsoversikter, vil det også kunne være problematisk å ta stilling til om gjeldsordning skal vedtas eller avslås. I tillegg vil det kunne være problematisk for skyldner å oppfylle krav om tilstrekkelig informasjon dersom forholdene i landet er uoversiktlige, slik at skyldner vil straffes for dette. Det påpekes også at de skjønnsmessige forhold åpner for klagesaker som også vil være vanskelig å håndtere for rettsvesenet for øvrig.

4.3.6 ”Utmåling av livsoppholdssatser”

Det er stor forskjell i levekostnader fra land til land, og det fremstår som uklart hvilke satser som skal legges til grunn i det enkelte land.

Det er ikke belyst i høringsnotatet hvilken livsoppholdssats som skal legges til grunn i land som har en satt livsoppholdssats, f.eks. Sverige og Danmark. Departementet har ikke uttalt seg om man da skal legge til grunn en omregnet norsk sats eller det enkelte lands sats.

For land som ikke har regulert livsoppholdssats er det heller ikke belyst hva namsmannen skal legge til grunn.

Et annet moment som ikke er vurdert i notatet er kulturelle forskjeller, særlig når det gjelder den gjensidige forsørgelsesplikten etter ekteskapsloven

Uten en fast formel for utregning i tillegg til strenge individuelle tilpasninger, vil det være komplisert å beregne levekostnader. Dette vil kunne medføre forskjellsbehandling, og det er liten eller ingen mulighet for kreditor til å kontrollere at kostnadene er beregnet korrekt. Dette kan ha stor konsekvenser for den enkelte kreditor idet en gjeldsordning medfører at restkravet slettes.

4.3.7 “Forholdet til utenlandske kreditorer”, 4.3.13 “Gjeldsordningens rettskraftvirkninger utenfor Norge” og 4.3.14 “Kreditorbeskyttelse av utenlandsboende gjeldsordningsskyldnere”

En tvungen gjeldsordning vil ikke ha rettskraftvirkninger utenfor Norge. Selv om gjeldsordningsloven åpner for søknader fra utenlandsboende søkere, vil de fortsatt risikere pågang fra kreditorer som ikke omfattes av gjeldsordningen. Følgelig vil forslaget til lovendring medføre en forskjellsbehandling mellom norske og utenlandske kreditorer.

Dersom skyldners eventuelt opplyste utenlandske inntekter blir gjenstand for innkreving av utenlandske kreditorer, stiller NIF spørsmål ved hvilken betydning dette vil få for manglende oppfyllelse av dividenden til de norske kreditorer som er omfattet av gjeldsordningen. NIF mener at forslaget i så fall bør begrenses til å gjelde personer som mottar inntekt fra Norge. Kontrollmulighetene ved norske inntekter vil være bedre.

4.3.8 "Søkerens statsborgerskap", 4.3.10 "Søkerens skattemessige tilhørighet", 4.3.11 "Søkerens registrering i Folkeregisteret" og 4.3.12 "Saksforhold ellers"

I høringsnotatet er det ikke i større grad tatt stilling til, problematisert eller konkretisert tvilstilfellene hvor personer som ikke har norsk statsborgerskap søker gjeldsordning pga. gjeld til norske kreditorer. Departementet har ikke uttalt hvilke momenter namsmannen skal legge vekt på ved vurdering om personene har tilstrekkelig tilknytning til Norge. Det er svært uheldig at dette skal overlates til namsmannens skjønn uten videre retningslinjer. Departementets vage vurderinger for når saken skal anses tilstrekkelig opplyst for denne gruppen søkere åpner for en vanskelig skjønnsmessig vurdering for namsmannen. NIF mener det minimum bør settes opp alternative vilkår for tilknytningskriteriet. En mulighet er å sette vilkår tilsvarende det som er for medlemskap i folketrygden (trygdeloven kapitel 2 og Trygderetten).

4.3.14 "Kreditorbeskyttelse av utenlandsboende gjeldsordningsskyldnere"

At departementet nå ser behovet for en straffebestemmelse mot kreditorene, anses dårlig begrunnet.

Eventuelle sanksjoner mot skyldner, foruten det alminnelige straffeansvaret mot personer som inngir falsk forklaring etter straffeloven § 166, har vært et sivilrettslig erstatningsansvar for urettmessig innledning av gjeldsordningssak etter gjeldsordningsloven § 7-4. Ingen av sanksjonsmetodene er særlig praktiske for kreditorene. Det synes derfor paradoksalt at lovgiver nå fremmer et forslag om straffesanksjon mot kreditorfellesskapet.

Kapittel 5 – "Fellesnordisk anerkjennelse av gjeldsordningssaker"

NIF stiller seg positiv til en fellesnordisk anerkjennelse av gjeldsordningssaker, og støtter forslag om minste botidsperiode i det landet skyldner søker gjeldsordning i. Vår oppfatning er at bank- og finansnæringen, og spesielt de som opererer i *hele* Norden, forholder seg til de respektive lands gjeldsordninger.

Kapittel 6 – "Lokalisering av gjeldsordningssaker hos utpekt namsmann"

NIF støtter forslaget om å kanalisere gjeldsordninger til bestemte namsmenn.

Det er et rettssikkerhetsproblem at kompetansen er lav hos namsmenn som behandler få saker – både for skyldnere og kreditorer. NIFs erfaring er imidlertid at også mindre embeter har gode saksbehandlere, men det er for stor variasjon.

Departementet skriver at "*en bestemmelse som åpner for kanalisering av gjeldsordningssakene til bestemte namsmenn, bør trolig suppleres av en bestemmelse om hvilken tingrett namsmannen hører under i de forskjellige sakene*". NIF støtter Departementets vurdering og forslag.

Over tid vil man på denne måten bygge opp et apparat av alminnelige namsmenn med stor og god kompetanse.

Argumentasjonen finner støtte blant annet i Frederik Barths rapport *Er 356 selvstendige namsmannskontor i politiet en rettssikkerhetsrisiko?* (2010) og Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av gjeldsordningsloven – og oppfølging av Dokument nr. 3:13 (1996-97).

Vi ønsker imidlertid å presisere at det forutsetter en regional ordning lik den man har påbegynt i Follo, Buskerud og Vestfold. NIF ønsker ikke en ordning lik den som er i Sverige med en sentral kronfogd. Det må være en forutsetning at det fortsatt er en praktisk mulighet for den som søker gjeldsordning å møte namsmyndighetene i forbindelse med søknaden.

Kapittel 7 – “Standardiserte livsoppholdssatser ved gjeldsordning og tvangsfullbyrdelse (utleggstrekk)” og “Rapport fra arbeidsgruppe om etablering av standardiserte livsoppholdssatser ved utleggstrekk etter tvangsfullbyrdsloven og gjeldsordning etter gjeldsordningsloven”

NIF er positiv til innføring av standardiserte satser og et mer harmonisert utgangspunkt for den skjønnsmessig fastsettelsen av livsopphold ved utleggstrekk og gjeldsordningssaker. NIF mener imidlertid at det ikke er lagt tilstrekkelig vekt på de reelle forskjellene ved å etterleve forpliktelser i en gjeldsordning, og å opprettholde en økonomi etter et nedlagt utleggstrekk. I en gjeldsordning skal skyldner sørge for at overskuddet inkludert feriepenger, lønnsregulering i desember, overtidarbeid med mer, skal komme kreditorene til gode. Det er ikke lagt opp til tilsvarende reguleringer når man nedlegger et utleggstrekk. Dette er konsekvenser vi mener arbeidsgruppen og Departementet i for liten grad har tatt høyde for ved fastsettelse av en samlet livsoppholdssats for gjeldsordning og utleggstrekk.

NIF har valgt å knytte kommentarene i kapittel 7 til disposisjonen i arbeidsgruppens rapport.

7.2 Felles satser ved alle typer utleggstrekk og ved gjeldsordning

Arbeidsgruppens forslag er at de standardiserte satsene fastsettes som *langtidssatser*, men at de kan fravikes ved *korte trekk*. Arbeidsgruppen definerer ikke begrepet *korte trekk* og heller ikke hvilke vurderinger som skal legges til grunn. Dette innebærer samme fare for ulikeartet behandling som man har hatt tidligere i tillegg til at rettsvesenet vil bli belastet ved uenighet om fastsettelsen. Når det gjelder forslaget til variasjon av satsene ut fra type krav, stiller NIF seg bak arbeidsgruppens vurderinger. Dette er ivaretatt gjennom dekningslovens prioritetsregler. NIF støtter initiativet til en revurdering av livsoppholdssatsene, men mener at det må differensieres tydeligere mellom korttids- og langtidssatsen. Det er en vesentlig forskjell på de skyldnerne som har ett utleggstrekk *nå og da*, og de som lever med at det ene utleggstrekket overtar for det andre i flere år.

7.3 Hvilke utgifter bør inngå i de standardiserte satsene?

NIF er enig i mye av arbeidsgruppens argumentasjon. Vi mener likevel det er urimelig at en skyldner som er underlagt utleggstrekk og gjeldsordning skal kunne betale avdrag på boliglånet – de facto oppbygging av formue. Arbeidsgruppens uttalelse er uklar også mht. fremtidige gjeldsordninger. I dag inneholder ikke livsoppholdssatsen avsetning til denne typen sparing.

7.4 Nivået på standardiserte satser og 7.9 Oppsummering av arbeidsgruppens forslag til satser

Arbeidsgruppens konklusjon for hvorfor man har valgt et høyere beløp enn SIFOs forslag til mellomlang standard, synes ikke godt nok begrunnet. Departementet har “*bedt SIFO om at det utarbeides et budsjett basert på hva som er nødvendig for å ha en akseptabel levestandard over en periode på fem år*”. SIFO kom da til et lavere beløp enn det arbeidsgruppen har lagt seg på – kr 6 880,- mot kr 7 427,-. NIF mener det ikke er godt nok begrunnet hvorfor man har valgt å se bort fra SIFOs budsjettforslag.

7.5 Nærmere regulering av skjønnsutøvelse?

Arbeidsgruppen skriver at “*hensynet til den enkeltes konkrete behov kan ivaretas gjennom namsmannens skjønnsutøvelse*”. NIF mener at det er for vagt og at man da *kan* havne i samme situasjon som i dag hvor det er store forskjeller. NIF støtter tanken om en ensartet sats for langtidstrekk, og at trekk som løper i en kortere periode og førstegangstrekk, til en viss grad kan underlegges namsmannens skjønnsmessige vurdering. Det bør gis klare retningslinjer for hva som skal i hensyn tas i vurderingen, slik at det ikke medfører en så ulik praksis mellom embetene at hensikten bortfaller. Vi viser spesielt til endringen av

gjeldsordningsloven i 2003, hvor enkelte bestemmelser i loven ble strammet inn for nettopp å eliminere regionale forskjeller.

7.6 Inndeling av satsene i ulike komponenter

Ved å fravike fra en inndeling av komponenter i livsoppholdssatsen vil det være vanskeligere for namsmannen å foreta en vurdering av om satsen bør sette ned. Dette kan dreie seg om tilfeller der deler av det som skal inngå i livsoppholdet dekkes av arbeidsgiver, der skyldner er i institusjon og får dekket deler av livsoppholdet og lignende. Departementet har fortsatt lagt opp til at livsoppholdssatsen skal være *veiledende*. Retningslinjene for hvilke vurderinger som skal ligge til grunn bør derfor være tydelige.

7.7 Særlige satser for barn

NIF støtter arbeidsgruppens vurderinger og konklusjon.

7.8 Justering av satsene

NIF støtter arbeidsgruppens vurderinger og konklusjon.

9 Virkeområder og overgangsordninger

De praktiske problemer med overgangsordninger må gis en grundigere redegjørelse. Vurderinger etter gjeldsordningsloven vil kunne gi ulike utslag etter hvor i søknadsprosessen en skyldner har kommet mht. ikrafttredelsestidspunktet for endringene. Det bør derfor gis klare regler for skjæringstidspunktet. NIF mener at retten ved en tvungen gjeldsordning bør ha mulighet til å vurdere de nye satsene ved en ny prøving av f.eks. varighetskriteriet. For en skyldner som på grunn av eget mislighold får endret en gjeldsordning utover en 5 års periode bør det også vurderes på nytt. Man må da kunne forventes å forholde seg til de nye livsoppholdssatsene dersom fordelene av de gamle livsoppholdssatsene etter en femårsperiode fremdeles er betydelig.

Kapittel 8 – “Økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene”

8.2 – Forslaget om å åpne for søknader om gjeldsforhandling fra utlandet

Departementet har lagt opp til at en økt pågang fra utenlandsboende søkere kan håndteres innenfor gjeldende ressursrammer. Departementet har ikke estimert antallet. NIF mener man må ta høyde for en viss pågang fra disse skyldnerne, herunder krevende vurderinger og klagesaker. Det er ikke ønskelig at et eventuelt namsmannsdistrikt som får tildelt denne oppgaven kan risikere lengre saksbehandlingstid og restanser. NIF støtter således uttalelsen fra Namsfogden i Oslo.

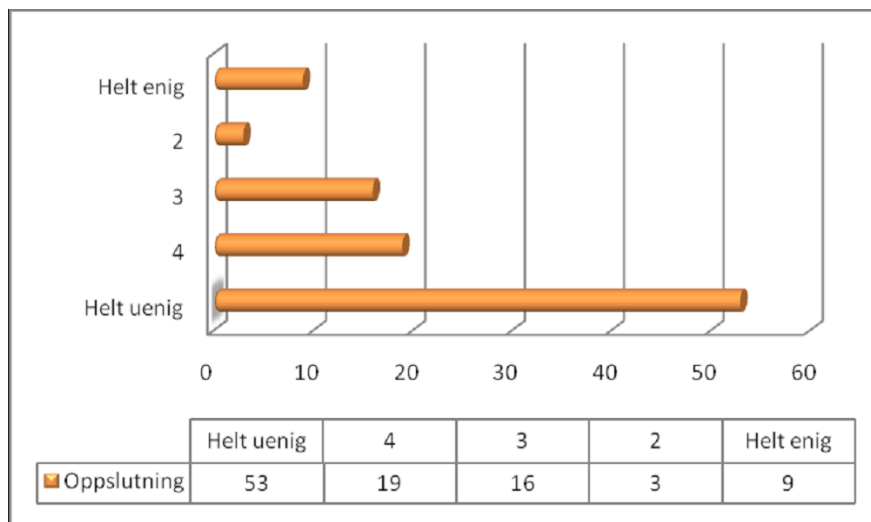
Med vennlig hilsen
Norske Inkassobyråers Forening

Thor A. Andersen
Generalsekretær

VEDLEGG

Figur 1: "Jeg har lært mye økonomi som følge av å ha gått igjennom en gjeldsordning"

Tabell 1: Livsoppholdssatser ved utleggstrekk pr. januar 2012

Lindorff har innhentet livsoppholdssatsene ved utleggstrekk fra de største politidistriktene (tabell 1). I Oslo og på Romerike innebærer forslaget en betydelig økning av satsen mens i de øvrige politidistriktene vi har innhentet tall fra innebærer det i varierende grad en reduksjon, men i Bergen og Stavanger/Sandnes en betydelig reduksjon.

Namsmann/-fogd	Enslig	Par enkeltvis	Par totalt	Avvik Enslig
Forslaget	7 427	6 288	12 576	0
Oslo	6 900	5 675	11 350	+527
Trondheim	7 576	6 414	12 828	-149
Bergen	8 500	7 800	15 600	-1 073
Stavanger/Sandnes	8 500	7 500	15 000	-1 073
Follo (Akershus)	8 000	7 400	14 800	-573
Asker/Bærum	7 883	7 714	15 428	-456
Romerike	7 000	6 500	13 000	+427

Tabell 2: SSBs statistikk over Norges innbyggertall pr. 01.10.11

Kommune/distrikt	Innbyggertall
Oslo	611 491
Bergen	263 218
Romerike	253 890
Stavanger/Sandnes	194 547
Trondheim	176 008
Asker/Bærum	170 184
Follo (Akershus)	129 631
Sum Kommune/distrikt	1 798 969
Sum Norge	4 973 029

Tabell 3: Lindorffs historikk for skyldnere med lønnstrekk i 2011

I tabell 4 ser vi at 66,5 % av alle skyldnere med lønnstrekk i 2011 ikke hadde hatt lønnstrekk de siste 2 år før. Tabell 3 viser antall lønnstrekk skyldner hadde til Lindorff siste 2 år før den dato vi fikk et lønnstrekk på vedkommende i 2011, dvs. at på én skyldner hadde vi allerede mottatt 13 lønnstrekk siste 2 år før vi fikk det 14. lønnstrekket en gang i 2011.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	21,693	66.5	66.5	66.5
	1	6,690	20.5	20.5	87.0
	2	2,780	8.5	8.5	95.5
	3	902	2.8	2.8	98.3
	4	341	1.0	1.0	99.3
	5	115	.4	.4	99.7
	6	57	.2	.2	99.9
	7	22	.1	.1	99.9
	8	11	.0	.0	100.0
	9	1	.0	.0	100.0
	10	7	.0	.0	100.0
	11	1	.0	.0	100.0
	13	1	.0	.0	100.0
	Total		32,621	100.0	100.0